

Elon ihmisoikeus- periaatteet

Hyväksytty Elon johtoryhmässä 14.3.2023

Tarkoitus ja määritelmä

Elon toimintaa ohjaavat monet kansainväliset sopimukset ja suositukset kuten YK:n ihmisoikeuksien julistus ja lapsen oikeuksia koskeva yleissopimus, ILO:n perussopimus työelämän perusoikeuksista sekä YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet. Ihmisoikeudet ovat olennainen osa yhteiskuntavastuuta. Niitä tulisi tarkastella laajasti koskien työelämänoikeuksia, henkilöstöpolitiikkaa ja henkilöstön hyvinvointia sekä lasten oikeuksia. Vaikutukset lähiyhteisöön ja yhteiskuntaan sekä kyberturvallisuus ovat osa ihmisoikeuksien toteutumista. YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta vuodelta 1948 on käytetty perustana myöhemmin solmituille kansainvälisille ihmisoikeussopimuksille.

Lisäksi Elo noudattaa toiminnassaan mm. yhtiön eettisiä liiketoimintaperiaatteita (Code of conduct), vastuullista sijoittamista ohjaavia periaatteita sekä hankintaperiaatteita. YK:n yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskeviin ohjaaviin periaatteisiin sisältyy ihmisoikeuksia koskeva huolellisuusvelvoite, jonka mukaan yritysten tulee tunnistaa, ehkäistä ja lieventää toimintansa aiheuttamia kielteisiä ihmisoikeusvaikutuksia ja puuttua niihin. Tämän mukaista ihmisoikeuksiin liittyvää työtä tehdään eri puolilla Eloa, erityisesti vastuullisessa sijoittamisessa, compliancessa, viestintä-, vaikuttaminen- ja vastuullisuustoiminnossa sekä kaikissa hankintoihin liittyvissä työtehtävissä. Toimimme lakisääteisen sosiaalivakuutuksen toimijana, joten mahdollisuutemme vaikuttaa vakuutuksenottajien toimintaan ovat rajatut. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen on myös osa Elon vastuullisuusohjelmaa. Vastuullisuusohjelman hyväksyy Elon hallitus ja sen toteuttamista seurataan Elon johtoryhmässä säännöllisesti.

Jotta voimme tunnistaa, huomioida, ehkäistä ja lieventää haitallisia ihmisoikeusvaikutuksia:

- Tunnistamme ja arvioimme oman toimintamme ihmisoikeusvaikutuksia ja -riskejä.
- Puutummme ohjeiden, arvojen, kansainvälisten sopimusten ja lainvastaiseen toimintaan.
- Päivitämme ohjeet, periaatteet ja politiikat säännöllisesti.
- Valvomme ihmisoikeuksien toteutumista ja ihmisoikeusperiaatteiden toteuttamista kaikessa toiminnassamme.
- Raportoimme oman toimintamme ihmisoikeusvaikutuksista ja -riskeistä.
- Viemme ihmisoikeusperiaatteet käytäntöön esihenkilöiden, viestinnän ja koulutusten kautta kaikkeen Elon toimintaan ja jokaiselle työntekijälle.

Elon toiminnan vaikutukset ihmisoikeuksien toteutumiseen – kolme aluetta

Elo on sitoutunut toimimaan YK:n ihmisoikeuksia koskevien periaatteiden mukaisesti ja edellytämme samaa hankinnoissa toimittajiltamme. Elon toiminnalla on erityisesti vaikutusta ihmisoikeuksien toteutumiseen kolmella eri alueella:

- sijoittaminen
- oma henkilöstö ja
- hankinnat (toimitusketju).

Sijoittaminen

Edellytämme sijoituskohteiltamme, että ne noudattavat kansainvälisiä normeja ja sopimuksia kansallisen lainsäädännön lisäksi. Sijoitustoiminnassa Elon lähtökohtana on, että sijoituskohteet noudattavat ihmisoikeuksia, lasten oikeuksia ja olennaisia työelämän oikeuksia. Tietyillä toimialoilla ja maantieteellisillä alueilla on korostunut riski ihmisoikeusrikkomuksiin. Elo seuraa osana normirikeseurantaa sijoituskohteidensa ihmisoikeuksien toteutumista sekä muita ihmisoikeusvaikutuksia ja niistä aiheutuvia riskejä.

Sijoituskohteiden vastuullisuuden määrittelyssä huomioidaan lähtökohtana kansallinen lainsäädäntö sekä yritystoimintaa, ympäristöä, ihmisoikeuksia ja korruptiota koskevat kansainväliset normit. Odotamme sijoituskohteena olevien yritysten noudattavan muun muassa seuraavia kansainvälisiä normeja:

- YK:n Global Compact -aloite, jonka perustana YK:n ihmisoikeuksia, ympäristöä ja korruptiota koskevat julistukset
- OECD:n toimintaohjeet monikansallisille yrityksille
- ILO:n työelämän yleissopimuksia ja suosituksia
- YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet (UNGP)

Seuraamme sijoituskohteena olevien yhtiöiden toimintaa muun muassa ulkopuolisen palveluntarjoajan ja muiden analyysipalveluiden sekä julkisten tietolähteiden perusteella. Rikkeen havaittuamme selvitämme, kuinka vakavia ja laajoja vaikutukset ovat sekä kuinka yritys epäkohtiin reagoi. Olemme yhteydessä yritykseen yksin tai yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa tai seuraamme tilannetta palveluntarjoajamme kautta. Voimme luopua sijoituksesta, mikäli yritys ei ole tehnyt uskottavia toimenpiteitä puutteiden korjaamiseksi. Rahastomuotoisissa sijoituksissa epäkohtien seuranta

ja niihin vaikuttaminen tapahtuu pääosin rahastovarainhoitajan kautta, joiden kanssa käymme säännöllistä vuoropuhelua.

Olemme jakaneet rikkeet, seurannan ja toimenpiteet kolmeen eri kategoriaan: pois-sulkuihin sekä vaikuttamis- ja seurantaprosesseihin. Yritykset, joissa on tietoomme tullut epäilty tai havaittu merkittävä rike, laitetaan joko poissulku-, vaikuttamis- tai seurantalistalle. Poissulkulistalla oleviin yrityksiin emme sijoita. Vaikuttamislustalla oleviin yrityksiin vaikutamme yksin tai yhteistyössä muiden sijoittajien kanssa. Vaikut-tamiskeinona voi olla esimerkiksi vuoropuhelu, yhteistyövaikuttamishanke tai äänes-tyskäyttäytyminen yhtiökokouksissa. Lähtökohtaisesti emme lisää sijoituksia vaikutta-mislustalla oleviin yrityksiin, ellei vastuullisen sijoittamisen ohjausryhmässä toisin päätetä. Tarkkailulustalla olevia yrityksiä seuraamme pääosin palveluntarjoajan ana-lyysin ja vuoropuhelun kautta.

Oma henkilöstö

Tunnistamme omaan henkilöstöömme mahdollisesti kohdistuvia ihmisoikeusriskejä- ja vaikutuksia säännöllisesti osana yhtiön riskienhallintaprosessia. Omaa henkilöstöä koskeviin ihmisoikeusrikkomuksiin puututaan Elossa olemassa olevien käytäntöjen ja prosessien mukaisesti. Häirintään tai muuhun epäasialliseen kohteluun puututaan. Elolaisten havaintoja ja kokemuksia epäasiallisesta kohtelusta tai häirinnästä kartoitetaan säännöllisesti henkilöstökyselyillä. Elossa epäasialliseen käyttäytymiseen, häi-rintään ja syrjintään on nollatoleranssi. Se tarkoittaa, että epäasiallista kohtelua tai käytöstä ei sallita missään olosuhteissa, sekä sitä, että HR ja esihenkilöt puuttuvat kaikkiin tietoon tullessiin tapauksiin. Ohjeet siitä, miten tulee toimia, jos kokee tai ha-vaitsee epäasiallista kohtelua, ovat jokaisen elolaisen käytössä intranetissä, ja ohjeet käydään säännöllisesti läpi Elossa. Myös kaikille elolaisille pakollinen, eettisten liike-toimintaperiaatteiden käytännön soveltamiseen opastava verkkokurssi sisältää tietoa ja ohjeita, miten esimerkiksi häirintätilanteissa tulee toimia. Elossa on lisäksi käytössä ilmoituskanava (whistleblow), jonka kautta voi tehdä ilmoituksen rikkomuksesta tar-vittaessa myös nimettömästi.

Oman henkilöstön ihmisoikeuksien osalta kartoitamme, seuraamme ja päivitämme ti-lannetta vuosittain osana henkilöstöprosessiamme. Ohjeet ja politiikat päivitetään tarpeen mukaan tai säännöllisen tarkastelun aikataulussa. Esimerkkejä säännöllisistä kyselyistämme ja keskusteluistamme ovat mm. vuosittain tehtävä kysely koko henki-löstölle tyytyväisyydestä omaan työhön, tiimin ja esihenkilön toimintaan sekä yhtiöön kokonaisuutena (henkilöstökysely), erilaiset pulssikyselyt, suorituksen arvioinnin ja

tavoitteiden asettamisen vuosikeskustelut, palkkakeskustelut, varhaisen tuen keskus-telut työkyvyn ja suoriutumisen häiriöiden havaitsemiseksi ja ratkaisujen hakemiseksi sekä tulo- ja lähtökyselyt.

Hankinnat (toimitusketju)

Edellytämme hankinnoissamme toimittajilta toimimista Elon eettisten liiketoiminta-periaatteiden mukaisesti. Hankintoja tehdessämme toimittajista ja toimitusketjusta kerätään tarvittaessa taustatietoja ja referenssejä. Pyydettyessä toimittajan pitää kyetä todentamaan, millaiset valvontamekanismit sillä on ihmisoikeuksien toteutumi-seen omassa toiminnassaan ja toimitusketjussaan. Toimittajan tulee varmistaa, ettei se tai sen oma toimitusketju ole osallisena ihmisoikeuksien loukkauksissa. Ihmisoi-keuksia rikkoviin toimiin on puututtava ja ryhdyttävä viipymättä korjaaviin toimenpi-teisiin. Elo voi toteuttaa itse tai kolmannen osapuolen avulla auditointeja, joissa selvi-tetään ihmisoikeus- ja muiden yritysvastuuvaatimusten noudattamista.

Elossa ihmisoikeusperiaatteet viedään käytäntöön

- Arvioimme osana riskienhallintaprosessiamme sekä oman toimintamme, hankin-tojemme (toimitusketjumme) että sijoitustemme ihmisoikeusriskejä ja huomi-oimme ihmisoikeusriskien vakavuuden ja todennäköisyyden. Puutomme ihmisoi-keuksia rikkoviin toimiin ja ryhdymme tarvittaessa viipymättä korjaaviin toimenpi-teisiin.
- Seuraamme oman henkilöstöämme, sijoituskohteidemme ja toimittajien sekä toi-mitusketjun ihmisoikeuksien toteutumista. Olemme sitoutuneet arvioimaan ja päivittämään jatkuvasti toimintaamme ihmisoikeusnäkökohdat huomioiden sekä lisäämään tietoisuutta niistä.
- Raportoimme oman toimintamme ihmisoikeusvaikutuksista ja -riskeistä säännölli-sesti. Toteutuneet riskit raportoidaan riskienhallintaan samoin kuin ne toimenpi-teet, joihin on ryhdytty riskin pienentämiseksi tai estämiseksi jatkossa.
- Olemme sitoutuneet viemään ihmisoikeusperiaatteet käytäntöön esihenkilöiden, yhteisen viestinnän ja koulutusten kautta kaikkiin Elon yksiköihin.
- Elon johtoryhmä hyväksyy ihmisoikeusperiaatteet.